

Виклик на допит

Повна інструкція для свідка

АДВОКАТСЬКЕ БЮРО ТАЇСИ СКРИПЕЦЬ

Вступне слово

Ваша безпека — наш пріоритет

Отримання повістки на допит — це завжди стрес, навіть якщо ви на 100% впевнені у своїй правоті. Кримінальний процес може здаватися складною та ворожою системою, а кабінет слідчого — місцем, де легко розгубитися під тиском незручних запитань.

Проте пам'ятайте головне: ви не залишаєтесь із цією системою сам на сам. Закон наділяє вас потужними інструментами захисту, і мета цієї пам'ятки — дати вам ці інструменти в руки. Тут зібрані не просто сухі витяги з кодексів, а практичні тактики поведінки, перевірені реальним адвокатським досвідом.

В **Адвокатському бюро Таїси Скрипець** ми віримо, що правильна підготовка — це половина успіху. Ми працюємо для тих, хто шукає надійний захист, а не найлегше рішення. І цей захист починається з вашого спокою та розуміння правил гри ще до того, як ви переступите поріг кабінету слідчого.

Уважно вивчіть цю інструкцію. Вона допоможе вам уникнути типових помилок і зберегти статус свідка. А якщо ви відчуєте, що вам потрібна надійна опора поруч — ми готові стати вашим юридичним щитом. Адже ми не продаємо процес. Ми створюємо результат.

**З повагою,
Команда Адвокатського бюро Таїси Скрипець**

Більшість людей уявляють процес допиту за сценами з детективних фільмів, де слідчий тисне на особу в темній кімнаті. У реальному житті в Україні допит — це суворо регламентована законом процедура. Якщо ви знаєте свої права і розумієте правила гри, допит перетворюється зі стресу на звичайну бюрократичну процедуру.

Ця брошура створена для того, щоб ви могли самостійно підготуватися до візиту до слідчого, зрозуміти свої права та уникнути типових помилок, які можуть перетворити ваш статус свідка на статус підозрюваного.

1. Ваш головний союзник:

Право на адвоката

Перше і найголовніше правило, яке ви маєте запам'ятати: **ви ніколи не зобов'язані йти на допит самі.**

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 66 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, свідок має беззаперечне право користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій **правовою допомогою адвоката.**

Як це працює на практиці:

- Слідчий не має права відмовити вам у присутності вашого адвоката.
- Якщо ви прийшли самі, але під час допиту відчували тиск або зрозуміли, що запитання стають небезпечними для вас, ви маєте повне право заявити:

"Я бажаю скористатися своїм правом на правову допомогу. Прошу перервати допит до прибуття мого адвоката".

Адвокат на допиті не просто сидить поруч. Він слідкує за тим, щоб слідчий не ставив навідних чи незаконних запитань, консулює вас (ви маєте право радитися з ним перед кожною відповіддю) і фіксує всі порушення в протоколі.

2. Два золоті щити:

Ст. 63 Конституції та Ст. 18 КПК

Слідчі дуже люблять ставити запитання, які формально стосуються інших осіб, але фактично можуть нашкодити вам або вашим близьким. Для захисту від цього існують дві найважливіші норми закону.

Щит №1: Стаття 63 Конституції України

"Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом."

Це означає, що ви можете просто відмовитися відповідати на запитання, якщо відчуваєте, що відповідь може бути використана проти вас, вашого чоловіка/дружини, дітей, батьків, братів/сестер тощо.

Щит №2: Стаття 18 КПК (Свобода від самовикриття)

"Жодна особа не може бути примушена визнати свою винуватість... або примушена давати пояснення, показання, які можуть стати підставою для підозри..."

Ця стаття є процесуальним "братом-близнюком" 63-ї статті Конституції, але вона значно ширша і детальніша саме для кримінального процесу.

У чому різниця і як їх застосовувати?

Ст. 63 Конституції: Коли запитання прямо стосується дій близьких родичів.

- **Приклад:** "Де був ваш чоловік 24 числа?"
- **Відповідь:** "Відповідно до ст. 63 Конституції України, я відмовляюсь відповідати на запитання щодо мого чоловіка".

Ст. 18 КПК України: Коли слідчий намагається зробити вас співучасником або підозрюваним.

- **Приклад:** "А ви знали, що ваш директор підписував накладні з порушеннями, коли ви готували документи?"
- **Відповідь:** "Користуючись правом ч. 1 ст. 18 КПК України, я відмовляюсь відповідати, оскільки вважаю, що моя відповідь може стати підставою для висунення мені підозри".

Важливо: Використання цих статей не робить вас винним в очах закону. Це ваше абсолютне право, і слідчий не може погрожувати вам відповідальністю за відмову від давання показань у цих випадках.

3. Як проходить допит: Правила гри (ст. 224 КПК)

Закон встановлює чіткі рамки того, що можна і чого не можна робити на допиті. Знання цих правил допоможе вам контролювати ситуацію.

- **Часові ліміти:** Допит не може тривати без перерви понад **2 години**, а загалом протягом дня — не більше **8 годин** (ч. 2 ст. 224 КПК). Якщо минуло 2 години, ви маєте повне право вимагати перерву.
- **Заборона навідних запитань:** Слідчому категорично забороняється ставити запитання, у яких вже міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї.

Незаконне: "Ви ж бачили, як Іванов передавав гроші Петрову о 14:00?"

Законне: "Що ви бачили о 14:00?"

Як реагувати: Якщо адвоката поруч немає, скажіть: "*Ви ставите мені навідне запитання, прошу перефразувати*".

- **Ви маєте право користуватися нотатками:** Якщо допит стосується точних цифр, дат, договорів чи складних подій, ви не зобов'язані пам'ятати все напам'ять. Ви можете абсолютно законно читати зі своїх заздалегідь підготовлених записів.

4. Протокол допиту: Документ, який вирішує все

Все, що ви сказали, не має жодного юридичного значення, поки воно не записано в протокол допиту (ст. 104 КПК). Протокол — це зброя, яка може захистити вас, або знищити.

Правила роботи з протоколом:

- **Уважно читайте кожне слово.** Слідчі часто записують ваші слова так, як вигідно їм, використовуючи терміни, які ви не казали (наприклад, замість "я помилюся" можуть записати "я мав умисел приховати").
- **Вимагайте виправлень.** Якщо щось записано не так, вимагайте переписати. Якщо слідчий відмовляється — власноруч напишіть свої зауваження в кінці протоколу перед своїм підписом.
- **Жодних порожніх місць.** Перекресліть (знаком "Z") усі порожні рядки в документі, щоб туди нічого не могли дописати після того, як ви підете.

СУПЕР-ПРАВО: Власноручний запис показань.

Відповідно до ч. 7 ст. 224 КПК, особа має право викласти свої показання **власноручно**

. Це найкращий спосіб уникнути маніпуляцій. Ви просто кажете слідчому:

"Запитання я почув, відповідь на нього я запишу в протокол власноручно".

Тоді ніхто не зможе перекрутити ваші слова чи змінити контекст сказаного.

5. Таблиця-шпаргалка для свідка

(Частина 1)

Слідчі — професіонали, які використовують різні психологічні прийоми. Ця таблиця допоможе розпізнавати "пастки" в запитаннях та обирати правильну тактику.

Тип запитання	Приклад слідчого	Що має промайнути в голові	Ваша дія / Відповідь
Нейтральне / Біографічне	"Де ви працюєте? Який ваш номер телефону?"	Звичайні анкетні дані для протоколу. Приховування виглядає підозріло.	Відповідати чітко, спокійно і коротко, без зайвих деталей.
Про факти, які вас не стосуються	"Чи був у вашому офісі ремонт минулого року?"	Безпечне запитання, якщо не стосується розслідування або ваших обов'язків.	Відповідати по суті. "Так, був". Не розвивайте тему самостійно.
Про ваші дії, що можуть мати ознаки порушення	"Чому ви не перевірили цей договір? Куди витратили кошти?"	Червоний прапорець. Спроба знайти у ваших діях недбалість. Шлях до підозрюваного.	Ст. 18 КПК. "Відмовляюсь відповідати, оскільки це може стати підставою для підозри".
Про дії близьких родичів	"На які кошти ваша дружина придбала цей автомобіль?"	Намагаються зробити з вас джерело доказів проти власної родини.	Ст. 63 Конституції. "Відмовляюсь давати показання щодо мого чоловіка/дружини".
Психологічний тиск / Блеф	"Ваш директор все визнав. Будете брати провину на себе?"	Прийом "дилема в'язня" для паніки. Ви не зобов'язані вірити на слово.	"Я не коментую дії інших. Я даю показання щодо фактів, які сприймав особисто."

5. Таблиця-шпаргалка

(Частина 2: Продовження)

Тип запитання	Приклад слідчого	Що має промайнути в голові	Ваша дія / Відповідь
Паролі, доступи, гаджети	"Назвіть пароль від телефону. Дайте доступ до Telegram."	Без ухвали суду це добровільна здача приватних даних проти себе.	"Відмовляюсь надавати на підставі ст. 18 КПК, інформація може бути використана проти мене."
Запитання-припущення	"А як ви думаєте, чи міг Петров вкрати? Кому це вигідно?"	Спроба зафіксувати ваші фантазії як "докази" умислу.	"Я не експерт і не роблю припущень. Свідчу лише про факти. У мене немає фактів."
Чутки та "практика"	"Всі ж знають, що беруть відкати, так? Чули розмови?"	Спроба легалізувати чутки і зробити вас обізнаним співучасником.	"Мені нічого не відомо. Я відповідаю та можу свідчити лише за свої власні дії."
Навідні запитання	"Отже, ви підтверджуєте, що бачили зброю у нього в руках?"	Слідчий вкладає вигідні йому слова вам у рот. Заборонено ч. 6 ст. 224 КПК.	"Це навідне запитання, заборонене законом. Прошу внести зауваження до протоколу."
Події давно минулих днів	"Що дослівно сказав директор 15 березня 2021 року?"	Пастка на неточності для звинувачення у неправдивих показаннях.	"Прошло багато часу. Я не пам'ятаю таких деталей. Не хочу вводити слідство в оману."

Важливо: Чесне "Я не пам'ятаю" щодо подій, які відбулися місяці чи роки тому — це цілком законна, природна і найбезпечніша відповідь. Не намагайтеся вгадувати.

Головне правило поведінки

 Під час допиту ніколи не поспішайте. Схема вашої ідеальної відповіді має виглядати так:

1. Вислухали запитання слідчого.
2. Зробили глибокий вдих.
3. Подумки віднесли запитання до однієї з категорій у таблиці.
4. Сформулювали юридично безпечну відповідь.
5. Спокійно озвучили її.

Якщо слідчий квапить вас або обурюється вашими паузами, ввічливо нагадайте йому: *"Я маю повне законне право на обдумування відповіді для надання слідству максимально точних і правдивих показань"*.

Висновок

Допит — це не дружня бесіда, а процесуальна дія. Ваше завдання — надати лише ту інформацію, яку ви достовірно знаєте і зобов'язані надати за законом, не нашкодивши при цьому собі чи своїм близьким.

*Пам'ятайте про золоте правило:
"Сумніваєшся — мовчи (ст. 18 КПК або ст. 63 Конституції) або
бери адвоката".*

Якщо ви отримали повістку, найкраща інвестиція у ваш спокій — це заздалегідь проконсультуватися із захисником та піти на допит у його супроводі.

Контакти Адвокатського бюро Таїси Скрипець

Адреса: вул. Михайла Максимовича, 3г, Київ, Україна

Години роботи: Пн–Пт: 10:00 – 19:00

Електронна пошта: ab.taisaskrypets@icloud.com

Сайт: taisaskrypets.com

 Зателефонувати: +38 067 943 83 67

Дисклеймер: Надана в цьому документі інформація не є адвокатською консультацією, а інформаційною довідкою для необмеженого кола осіб. Отримання цього документу з будь-якого джерела та в будь-якій формі не може і не має вважатись отриманням послуги правничої допомоги від адвоката.

Ліцензія: Цей документ розповсюджується за ліцензією Creative Commons (CC BY), що дозволяє вільне використання, поширення та переробку текстового документу за дотримання умови збереження за автором права на зазначення авторства.